

Conclusie

Het Nederlands is voor Slavisch taligen niet altijd rechtstreeks weer te geven, omdat er twee systemen naast en door elkaar worden gebruikt. Enerzijds is er een vrij strak tijdsysteem met zes tijden, waarbij de notie *onvoltooid* min of meer overeenkomt met het duratieve aspect, en de notie *voltooid* met het terminatieve aspect. Anderzijds is er sprake van aspectualiteit die uit de context moet worden opgemaakt.

Omgekeerd is voor de Slavische taal het aspect primair: is iets *terminatief* of *niet-terminatief*. Daarnaast spelen de tijden uitsluitend op het niveau heden/verleden met daarnaast een zekere notie van toekomst een rol. Bij vaststelling van het aspectuele aspect van de Nederlandse tijden blijkt dat presens en futurum dubbelaspectueel zijn (duratief en terminatief), terwijl er voor het Nederlandse perfectum geen echt Slavisch equivalent is.

Just de afwisseling van voltooid en onvoltooid tijden die voor een Nederlandse vertaalbaar en als het ware te direct. Omgekeerd komt op ons een Slavische tekst in Nederlandse vertaling soms onbedoeld bloemrijker over dan die in werkelijkheid is, omdat de Nederlandse vertaling somtijds er voor het Nederlandse uitsluitend conditioneel op te vatten.

Aan het eind van deze bijdrage wil ik nog eens terugkomen op wat ik in het "woord vooraf" heb gesteld: dit is een vorm van *Forschungsmitteilung* en zeker geen definitief standpunt. Het ligt in mijn bedoeling om omgekeerd Nederlandse vertalingen van Tsjechische literaire teksten te confronteren en te kijken, hoe verleden tijden respectievelijk aspectualiteit worden weergegeven. Daarbij zullen ook de theorieën van Reichenbach³¹ en zijn navolgers worden getoetst. Ik hoop hier in toekomstige bijdragen op terug te komen. Voor suggesties en commentaar ben ik steeds dankbaar.

Gebruikte vakliteratuur

- Burkard, Thorsten en Schauer, Markus: *Hermann Menge. Lehrbuch der lateinischen Syntax und Semantik*. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft 2000.
- Comrie, Bernard: *Aspect. An Introduction to the Study of Verbal Aspect and Related Problems*. Cambridge etc.: Cambridge University Press 1976.
- Czochralski, Jan: *Verbalaspect und Tempussystem im Deutschen und Polnischen. Eine konfrontative Darstellung*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe 1975.
- Haeseryn, Walter, e.a. (red.): *Algemene Nederlandse Spraakkunst Band 2*. Groningen: Martinus Nijhoff/Deurne: Wolters Plantyn 1997, hfdst. 30 "Aspectualiteit" (pp. 1661-1677).
- 31 Hans Reichenbach: *Elements of Symbolic Logic* (London: MacMillan 1947).